

Radikalismus na Blízkém východě MVZ 416

Výuka: učebna 33 každé pondělí v čase 18⁴⁵–20¹⁵

Vedoucí kurzu: Marek Čejka, cejka@fss.muni.cz

Konzultace: po výuce či na základě mailové domluvy

Podmínky splnění kurzu: aktivita, prezentace, průběžný test, ústní zkouška

	Téma	Povinné studijní prameny	Prezentace
20. 2.	Úvod Základní pojmy Prvotní příčiny současného radikalismu na Blízkém východě		
27. 2.	Příčiny radikalizace Blízkého východu ve druhé polovině 20. století	<ul style="list-style-type: none"> • KE KONTEXTU ARABSKÉHO JARA a NÁSLEDNÉHO DĚNÍ na BLÍZKÉM VÝCHODĚ • Mendel, M.: <i>Náboženství v boji o Palestinu</i>, Atlantis, Brno 2000, str. 143 – 195 • <i>Kolektiv autorů: Encyklopedie - světový terorismus</i>, Svojtka&Co., Praha 2001, str. 257–301, 325–327. • Čejka, M.: <i>Izrael a Palestina</i>, Brno 2013, str. 55–61, 71–75. 	<ul style="list-style-type: none"> • Úpadek britského vlivu na Blízkém východě po 2. světové válce (včetně Palestiny) <i>Janšta, Maxim</i> • Vliv Studené války na Blízký východ (spojenectví, podpora, ideologie, zbraňové dodávky, podpora opozice...) <i>Huláková, Šonková</i>
6. 3.	Kritika sekularismu a odmítání politiky ze strany kvietistických náboženských skupin v islámu a judaismu Židovský religiózní antisionismus	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Olidort, J.: The Politics of "Quietist" Salafism</i> • Mendel, M.: <i>Náboženství v boji o Palestinu</i>, str. 47–56, 104–114 • Čejka, M.: <i>Judaismus a politika v Izraeli</i>, str. 65-90, 110-116 • Čejka, M.; Kořan, R.: <i>Rabíni naší doby</i>, str. 243-258, 103-113, 43-49 • stránky www.nkusa.org, www.truetorahjews.org • Odenheimer, M.: We do not believe, we will not follow • Rucker, S.: In a state over Israel • Klaushofer, A.: The unorthodox orthodox 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizace Neturei Karta – ideologie, osobnosti, aktivity, kontroverze a kritika <i>Šargavý, Horvatovič</i> • Hranice mezi kritikou Izraele, antisionismem a antisemitismem v současnosti. <i>Kováčová, Beránková</i>
13. 3.	Nejradikálnější složky izraelské politiky (židovské radikální organizace po roce 1948, strana Kach! a Kahane Chaj) Ultralevicový radikalismus v Izraeli	<ul style="list-style-type: none"> • Čejka, M.: <i>Judaismus a politika v Izraeli</i>, str. 160-161, 173-248 • <i>Kolektiv autorů: Encyklopedie - světový terorismus</i>, str. • Mendel, M.: <i>Náboženství v boji o Palestinu</i>, str. 65–94, 114–139 • Text ke 20. výročí smrti rabína Kahaneho 	<ul style="list-style-type: none"> • Odezvy „kahanismu“ a radikálně-pravicových verzí sionismu v současné izraelské politice <i>Papayová, Kriušenko</i> • Ultralevicový radikalismus v Izraeli (ideové zdroje a praxe, osobnosti), hnutí izraelských „Černých panterů“ <i>Sedáček, Ďuriš</i>
20.3.	OOP a její radikální odnože	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kolektiv autorů: Encyklopedie-světový terorismus</i>, Svojtka&Co., Praha 2001, str. 276–301 	<ul style="list-style-type: none"> • Ultralevicové palestinské radikální skupiny a role

	Namísto toho od 19 hodin přednáška – kavárna Praha v Brně na Husově 18	<ul style="list-style-type: none"> Čejka, M.: Izrael a Palestina, Brno 2013, str. 102-112 Česko-palestinské vztahy před a po výbuchu 	<p>křesťanů v nich Němčková</p> <ul style="list-style-type: none"> Spolupráce OOP s Československem Smutný
27. 3.	Vzestup radikálního islamismu na Blízkém východě a hnutí Hamás	<ul style="list-style-type: none"> Čejka, M.: <i>Izrael a Palestina, 180–182 (Charta Hamásu)</i> Introvigne, M.: <i>Hamás – Islámský terorismus ve Svaté zemi</i>, str. 41-49 Israel's history of bomb blasts Čejka, M.: Who are the Islamists in Arab Spring? 	<ul style="list-style-type: none"> Hlavní sporné ideologické body mezi OOP/Fatahem a Hamásem a jejich konkrétní projevy Bišťáková, Švecová, Naštická Hamás od Arabského jara (2011) do současnosti: vývoj, konkurenti, vůdové. Fryčová, Štachová
3. 4.	Seminář odpadá – nahrazen 9. 5.		
10. 4.	Libanonský Hizballáh	<ul style="list-style-type: none"> Kolektiv autorů: <i>Encyklopedie - světový terorismus</i>, str. 360–377 Čejka, M.: <i>Izrael a Palestina</i>, str. 151-160 Šnaidauf, J.: Libanonský Hizbulláh Levitt, M. (2005): Islamic Extremism in Europe. Beyond al-Qaeda: Hamas and Hezbollah in Europe. The History of Hezbollah 	<ul style="list-style-type: none"> Hlavní duchovní autority a vůdové hnutí Hizballáh, rozdíly a podobnosti mezi Hizballáhem a hnutím Amal Gombarčeková, Kubičková Hizballáh a konflikt v Sýrii po r. 2011 Křivý, Kajanová
24. 4.	Průběžný test		
9. 5. úterý 18.45 náhra dní termín	Vliv Al-Káidy na globalizovaný islámský radikalismus a vznik ISIS	<ul style="list-style-type: none"> Kepel, G.: <i>Válka v srdci islámu</i>, str. 74-138 Investigating Al-Qaeda Al-Kaida (rozcestník) Al-Qaeda origins and links Ideové zdroje radikálního islamismu a ISIS Comparing Al Qaeda and ISIS: Different goals, different targets 	<ul style="list-style-type: none"> Vliv Al-Káidy na další radikální islámské skupiny po 9/11 (včetně těch, které se vůči Al-Káidě vymezovaly), vyhodnocení vlivu na ISIS a příčiny vzájemného konfliktu Šebok, Prokopová, Lukášová Současná organizační struktura ISIS a vztahy k ostatním skupinám a hráčům v konfliktu Fillinger, Marečková
15. 5.	Současný radikalismus v Sýrii a Iráku	<ul style="list-style-type: none"> Who are the insurgents in Iraq? ISIS a samozvaný chalífát v Sýrii a Iráku Islamic State Conflict Beránek, O.; Ošťanský, B. (ed.): <i>Islámský stát</i>, Academia 2016 Turkey v Syria's Kurds v Islamic State The Kurds of ISIS 	<ul style="list-style-type: none"> Etnicko-náboženská struktura iráckého a sýrského obyvatelstva a zdroje napětí ve společnosti před vypuknutím současných krveprolití Šubíková, Kiurčeva Pozice Kurdů v současném konfliktu v Sýrii a Iráku Daněk, Hořínková

Doporučená literatura pro předmět „Radikalismus na Blízkém východě“

- *Avineri, Š.: Zrození moderního sionismu*, Judaika, Praha 2001
- *Barša, P.: Západ a islamismus – střet civilizací nebo dialog kultur?*, CDK, Brno 2001
- *Beránek, O. (ed.): Arabské revoluce - Demokratické výzvy, politický islám a geopolitické dopady*, Academia 2013
- *Beránek, O.; Ostřanský, B. (ed.): Islámský stát*, Academia 2016
- *Bureš, J.; Čejka, M., Daniel, J.: Muslimské bratrstvo v současnosti*, Academia 2017 (v tisku)
- *Buruma, I; Margalit, A.: Okcidentalismus*, Lidové noviny, Praha 2005
- *Čejka, M.: Izrael a Palestina*, Barrister & Principal, Brno 2013
- *Čejka, M.: Judaismus a politika v Izraeli*, Barrister & Principal, Brno 2009
- *Čejka, M., Kořan, R.: Rabíni naší doby*, Barrister & Principal, Brno 2010
- *Čejka, M.: Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*, Barrister & Principal, Brno 2007
- *Fiala, P.; Hanuš, J.; Vybíral, J. (eds.): Autorita v abrahamských náboženstvích – náboženské a politické aspekty autority v judaismu, křesťanství a islámu*, CDK, Brno 2005
- *Chapman, C.: Čí je země zaslíbená? Pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*, Volvox Globator, Praha 2003
- *Introvigne, M.: Hamás – Islámský terorismus ve Svaté zemi*, Vyšehrad, Praha 2003
- *Juergensmeyer, M.: Teror v mysli Boží – globální vzestup náboženského násilí*, CDK, Brno 2007
- *Kepel, G.: Válka v srdci islámu*, Karolinum, Praha 2006
- *Kepel, G.: Boží pomsta – křesťané, židé a muslimové znovu dobývají svět*, Atlantis, Brno 1996
- *Kropáček, L.: Islám a Západ – Historická paměť a současná krize*, Vyšehrad, Praha 2002
- *Kropáček, L.: Blízký východ na přelomu tisíciletí – Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy*, Vyšehrad, Praha 1999
- *Mendel, M.: Arabské jaro*, Academia 2015
- *Mendel, M.: S puškou a Koránem – Pojmy a argumenty soudobého islámského fundamentalismu*, Orientální ústav AV ČR, Praha 2008
- *Mendel, M.: Náboženství v boji o Palestinu*, Atlantis, Brno 2000
- *Pavlincová, H.; Horyna, B. (eds.): Slovník judaismus, křesťanství, islám*, nakladatelství Olomouc, Olomouc 2003
- *Qutb, S.: Milníky na cestě*, Academia, Praha 2013
- *Tureček, B.: Nesvatý boj o Svatou zemi*, Knižní klub 2011
- *Tureček, B.: Labyrintem Íránu*, Knižní klub 2013
- *Tureček, B.: Blízký východ nad propastí*, Knižní klub 2016
- *Župek, P.: Salafitský islám*, Academia 2016
- *Kolektiv autorů: Zahraniční politika České republiky vůči zemím Blízkého východu, Zakavkazska a Střední Asie*, Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, Brno 2001
- *Kolektiv autorů: Encyklopedie – světový terorismus*, Svojtka&Co., Praha 2001